

Waarom stonden er geen mensen van kleur op werken van Hollandse meesters?

‘Rembrandt had heus zwarte burenen’

Op schilderijen van Hollandse meesters uit de 17e en 18e eeuw worden zelden mensen van kleur afgebeeld. Programmamaker en acteur Jörgen Tjon A Fong zocht uit of dat klopte met de realiteit.

In Hollandse meesters herzien behandel je de geringe zichtbaarheid van mensen van kleur op oude Nederlandse schilderijen. Hoe begin je aan deze reeks?

“Met *Gezicht op de Dam* van Johannes Lingelbach uit 1656. De aflevering gaat over de rijkdom van Amsterdam en hoe de stad zich graag internationaal presenteerde. Je ziet Armeense handelaren, een Spaanse toerist. Maar ik herkende mezelf niet erop. Wat zouden mensen

van mij gevonden hebben als ik toen de Dam was overgestoken?”

En?

“Niemand zou hebben opgekeken! Deze aflevering heet *Buren van Rembrandt*. Zelf woonde ik jaren vlak bij het Rembrandthuis. Ik zei altijd gekscherend: ‘Ik ben de enige zwarte buurman van Rembrandt.’ Dat bleek onjuist. Hij woonde tussen zeelieden uit de hele wereld, Joodse emigranten en veel

mensen van kleur, zoals zwarte bedienden en zwarte zelfstandigen. We vonden in archieven bewijs daarvan. Gek genoeg emotioneerde het me; het is een geschiedenis die ons niet is geleerd. Eeuwen geleden woonden daar al mensen zoals ik. Ze hebben Nederland gevormd. Want ook in archieven in Friesland en Zeeland vonden we bewijs dat daar mensen van kleur zaten, in alle lagen van de bevolking. Van slaafgemaakten tot handelaren en herbergiers. Hun aanwezigheid was iets vanzelfsprekends.”

Waarom zien we dat nauwelijks terug op schilderijen van toen?

“We weten dat rijken van kleur

zich ook lieten portretteren. Maar die schilderijen zijn niet geconserveerd of in collecties terechtgekomen. Er was, en is, beperkte kennis over hun gemeenschappen. Ze werden daarom vaak over het hoofd gezien. Onze geschiedenis wordt vaak benaderd vanuit een klassiek perspectief. Gelukkig zijn er de afgelopen jaren historici die vanuit een andere invalshoek onderzoek naar ons verleden doen. Ze vullen onze geschiedenis op een mooie manier aan. Deze verhalen krijgen ruimte in *Hollandse meesters herzien*.”

Hollandse meesters herzien
20.40 | MAX | NPO 2